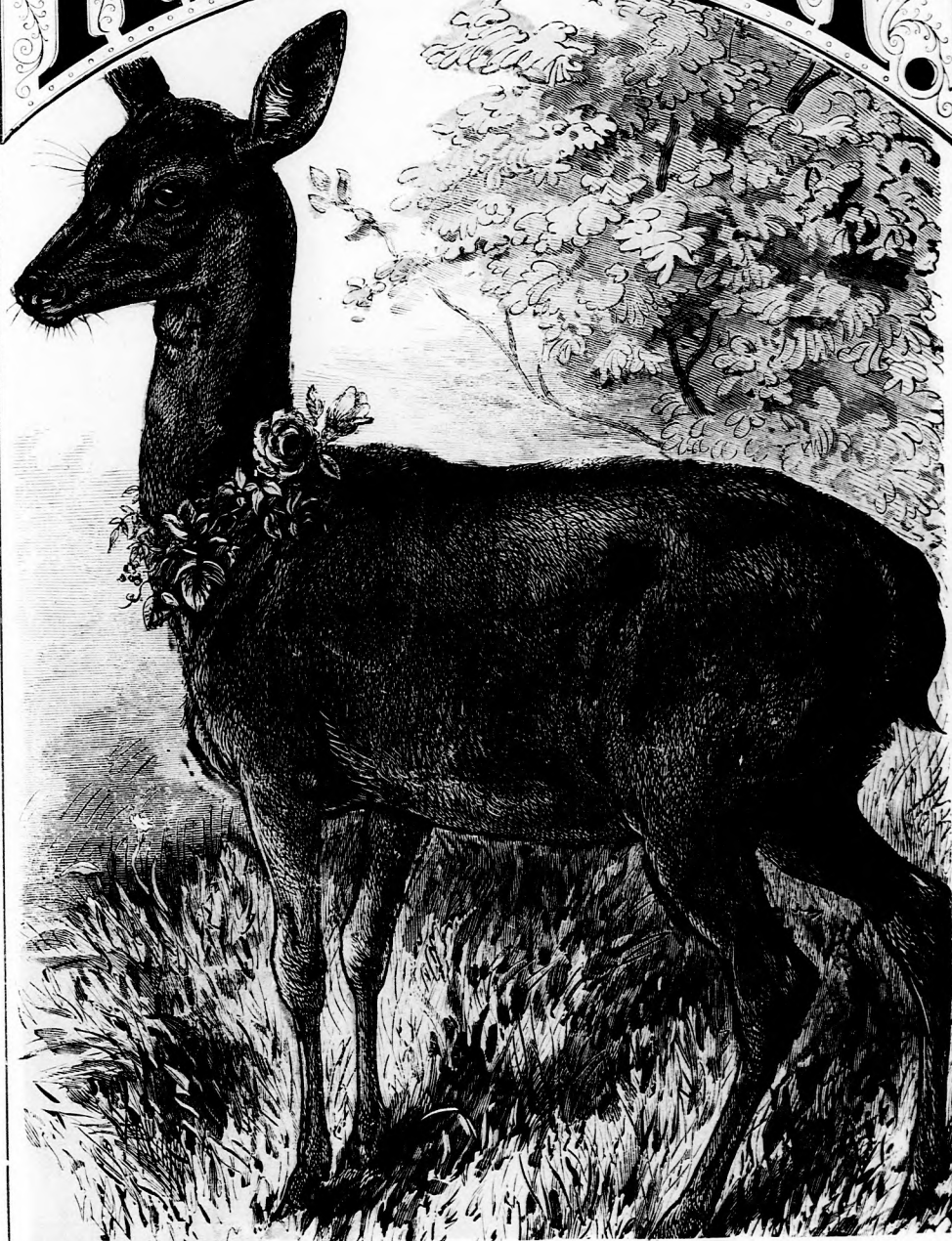

KIS LAP

A MI ÖZIKÉNK. (Lásd a 292. lapon.)

EZER BAJ KÖZT

vagy:

az árva Imrike viszontagságai.

— Elbeszélés. —

(XIX. fejelet)

z utczára kiérve, Imrike kissé habozva állt meg.

— Hol van az a hivatal, melyet az aranyműves említett? kérdé Pistától.

— Hol? Azt tudnod kell, hiszen már jártál ott.

— Én? soha sem!

Dehogy nem! Hát mikor a kutyádat, Bátorit ellopták, nem oda mentél, hogy keressék meg?

— Igaz!

— Hanem persze Bátorra most már nem is gondolsz, és hiába is gondolnál, többé nem kapod vissza.

Imrike nágyot sohajtott. Pistának igaza van, ha a talált kincset nem tartja meg, hanem visszaadja annak a ki elvesztette, akkor vége a sok szép reménynek, nem vásárolhatja többé vissza Bátorit, Márthának sem adhat semmit! A ravasz Pista jól látta, hogy a kis Imrike csak nagyon nehéz szívvvel tud lemondani e szép reményekről: a vásott ficzkó elhatározta tehát, hogy mindenképen lebeszéli Imrikét, ne kövesse a derék aranyműves jó tanácsát, ne adja vissza a kincset, hanem tartsa meg. Ezt pedig azért tette Pista, mert remélte, hogy így majd neki is jut szép somma pénz, mert Imrike olyan jószívű, hogy bizonyosan megosztja, amit kap. Ezért hát nem szabad engedni, hogy azt tegye Imrike, amit a becsület parancsolna.

Pista bizott benne, hogy mindenre ráveheti Imrikét; hiszen olyan tapasztalatlan kis fiu, hogy még alig tudja mi a jó, mi a rossz. Ravaszul így szólt tehát:

— Bizony könnyű annak a gazdag aranyművesnek azt mondani, hogy adjuk vissza ezt a kincset annak, aki elvesztette. Tudom, hogy ha ő találta volna, szépen megtartaná; és ha ő talán vissza is adná neki könnyű, mert ő gazdag ember, nem olyan éhes szegény ördög, mint mi vagyunk. Már én bizony azt hiszen, hogy boldogot tennél, ha az ő tanácsára hallgatnál.

Imrike nem felelt, csak fejét rázta. Pista pedig folytató:

— Megállj csak, mondok valamit. Mit gondolsz, ha valaki egy kis bokrétát, vagy egy darab zsemlet leejt s egy más ember fölveszi és nem adja vissza, — bünt követ-e el azzal?

— Én... én nem tudom, felelt Imrike.

— De én tudom, mert épen tegnap láttam. Egy ember leejtett egy fél zsemlet s egy másik fölvette... ez a másik pedig pap volt, tudod-e, pap, aki bizony az aranyművesnél jobban tudja, mit szabad tenni. No's tehát, a tisztelendő ur bizony nem adta vissza a zsemlet annak, aki elvesztette, hanem szépen megtartotta s aztán odaadta egy éhes kis fiúnak, aki épen ott közel állott. Hát mit gondolsz? rosszat tett a tisztelendő ur?

— Nem hiszem...

— No lásd! És mi különbség van a közt, ha ő megtartja, amit talált és ha te megtartod, a mit találtál?

— Igen ám... de ő nem tartotta meg a maga számára... ő jó czélra fordította...

— Azt fogod te is... vagy nem akarsz-e a te jó Márhádról gondoskodni, hogy ezután kényelmesen gond nélkül éljen?... aztán meg Bátort is visszaváltanád, azt a kedves hű állatot... és ha nekem adnál valamit, én is jövátehetném a hibát, melyet János gazdánál elkövettem. Hát nem volna ez mind jó cselekedet?

— Azt hiszem... bizony jó volna, szólt Imrike ingadozva.

— No hát akkor soh' se gondoldj azaz, amit az aranymives mondott, hanem tartsd meg a kincset, mely ugyanis a tied.

— Szeretném elebb megkérdezni Kardosné asszonyomat, vagy a férjét, Kardos urat; ők olyan jók voltak hozzám, bizonyosan megmondanák, mit kell tennem.

— Ugyan mit mondhatnának? Vagy azt mondják, a mit az aranymives, vagy azt, amit én. Utoljára is csak neked kell elhatároznod, mit akarsz tenni; talán csak van annyi eszed, hogy belásd, mi jobb: ha gazdaggá lehetsz, vagy ha olyan rongyos, szegény gyerek maradsz, mint most vagy. Jöjj csak velem, tudok még egy aranymivest, bemegyünk ahhoz is.

Imrike láthatólag meg volt zavarodva s nem tudta, mit tegyen: végre mégis azt mondta:

— Nem...nem! Én nem megyek be.

— Hiszen ha nem akarod, hát nem adjuk el... csak megkérdezzük, mennyire becsüli... meglátjuk, csakugyan olyan drága kincs-e, mint az a másik mondta.

— Nem bánom... de én nem megyek be; menj be és kérdezd meg, majd én itt az ajtó előtt megvárlak.

Pista arcza ragyogott az örömtől, most már bizonyosnak látta, hogy Imrikét rábeszéli a kincs eladására. Atvette az ékszeret s bement a boltba, mialatt Imrike az ajtó előtt várta.

Majdnem félóráig alkudozott Pista bent a boltban s végre nagy örömmel jött ki Imrikéhez, ki aztán kíváncsian kérde:

— No's mit tudtál meg?

— Minden jól van; az aranymives megveszi a szép csillagot, nem ad ugyan annyit érte, a mennyit az a másik mondott, hanem csak felét; de ez is sok pénz; ezzel is gazdagok leszünk. Jöjj be hamar!

Imrike hol sáppadozott, hol elvörösödött a nagy izgalomtól. Most tehát itt van a perc, hogy véget érhetnek szenvedései: csakugyan nagy kincset talált, csak be kell mennie ebbe a boltba s néhány perez mulva minden zsebe tele lesz pénzzel.

És mégsem sietett, nem rohant Pista után, ki az ajtóig előre ment és türelmetlenül várta. Egy sajátságos titkos hang esengett a fülében... mintha most is hallaná azt a derék, öreg aranymivest, kinél csak az imént voltak s ki megmagyarázta neki, hogy ami nem az övé, azt nem szabad hasznára fordítani. Nagy volt a csábitás, mely ellen a szegény tapasztalatlan kis fiúnak küzdeni kellett: de jó angyala örködött s Imrike végre elhatározta, hogy habár tovább is éhezve, hajlék nélküli kell bolyongnia, mégsem követ el olyan dolgot, melyről szive is azt sugja, hogy nem volna becsületes.

PIHENŐ KARAVÁN.

(Képpel a 296. és 297. lapon.)

LEGELŐSZÖR is azt kérdem, tudjátok-e, mi az a karaván? Mert azt bizony nálunk nem láthatni, sőt nem is sokat beszélnek róla, azért tehát szükséges elebb ezt megmagyaráznom.

Messze, a forró égöv alatt, hol a roppant sivatagok terülnek el Ázsiában és Afrikában nagyon nehéz az utazás. Nincs ott se vasút, se országot, se hajózható folyó, csak végtelen homokpusztaság, melyen még a nyom se marad meg, a hol járt valaki, mert a szél rögtön behordja homokkal. És az embereknek mégis keresztül kell utazniok e borzasztó pusztákon, pedig még más veszedelmek is fenyegetnek ott, nemcsak az eltévedés. A sivatagokon tanyáznak az oroszlánok, hyenák és más vérengző fenevadak s ott czirkálnak rabló csapatok is, melyek leskelődnek az utasokra, kifosztják és sokszor meg is ölik. De ha az utas megmenekül a rablóktól s a ragadozó vadaktól, még mindig veszély fenyegeti, ha egymagában utazik. Több napi járásra nincs sem árnyékos erdő, sem forrás, a szomszág csakhamar elgyöngíti az embert és midőn aztán betegen elterül a földön, hasztalan remélne segítséget, mert negyven-ötven mértföldnyire körül nem lakik emberi lény s az alélt beteget végre is széttépik a fenevadak.

Természetes tehát, hogy ilyen veszedelmes utra senki sem indul egymagában. A sivatag szélén fekvő városokban vagy falvakban, honnan az indulás a pusztára másik szélére történik, az utra készülők megvárják, míg többen összegyűlnek olyanok kik ugyanegy irányba utaznak. A kereskedők tevékre rakják portékaikat, s ők maguk és a többi utazók is tevékre ülnek, fogadnak vezetőt, ki jól ismeri az irányt, melyben haladniok kell s jól fölfegyverkezik minden ember, hogy rablók és

fenevadak ellen védeni tudják magukat. Vizzel és élelmi szerekkel is megraknak tevéket s így felkészülve, bátran utnak indul a csapat. Az ilyen utazó csapat neve pedig karaván.

Ha a karavánnak jó vezetője van, akkor szerencsésen utazik végig a nagy sivatagon. A jó vezető tudja, hol vannak források, melyeknél meg lehet pihenni s tudja, mikor kell sietni, hogy a karaván pihenő helyhez jusson annak idejére. Azt is jól tudja, vannak-e rabló csapatok a vidéken s inkább nagy kerülőn vezet az utasokat, csak hogy veszedelembe ne jussanak. Ezért az utasok teljesen meg is bíznak benne és minden szavának pontosan engedelmeskednek.

De még ha tapasztalt és ügyes vezetője is van a karavánnak, mégis terhes ám ez a fajta utazás. Sokszor két napig kell menni, míg egy oázis, vagyis olyan hely közelébe jutnak, hol forrás fakad s fű és fa is nő. Itt aztán kipihenik fáradalmaikat, lankadt testüket megfürösztik az üde vízben s a tevéket is legeltetik, hogy új erővel birjanak az ut hátralevő részén. Ha nagyon messzire van a másik oázis, akkor egész napon át, sőt tovább is nyugosznak a forrás mellett, aztán megtöltik edényeiket vizzel s ekként fölfrisülve, megerősödve folytatják utjokat.

A forrás melletti pihenésnél azonban szintén vigyázniia kell a karavánnak, mert a rablók és a fenevadak is ide szoktak gyülekezni, hogy szomjukat oltsák. Mialatt tehát az utasok egy része pihen és alszik, a többi ébren van s örködik nehogy az ellenség meglepje őket; ezért kutyákat is visznek magukkal, melyek már messziről észreveszik az idegenek közeledését és mérges ugatással felköltik gazdáik figyelmét.

A TISZTELENDŐ UR PÁPASZEME.

— Beszélyke. —

(Vége.)

A NYÁR végére járt s csakhamar hideg Gesőzések álltak be, aztán pedig fagyni és havazni kezdett; a tisztelendő ur most már csakugyan nem mehetett ki a szobából. De nem csak azért nem mehetett ki, mert hideg volt, hanem mert a téli idő meghozta az öreg ur régi köszvénybaját is; alig tudott néhány lépést tenni a szobában, egész nap nagy karszékében üldögélt. Hanem azért nem panaszkodott sorsa ellen, sőt nem is unatkozott; föltette pápaszemét, olvasott, írt egész nap s ily módon szórakozva könnyebben viselte fájdalmas betegségét.

Egy napon ebéd után a tisztelendő ur elszunyadt a karszékben; pápaszemét levettes ölébe tette. Mintegy fél óra mulva sajátságos ropogásra ébredt föl s a mint fölpillantott, sápadtan s reszketve látta ott állani a szék mellett Borbálát.

— No' s, mi baj, édes Borbálám? kérdé az öreg ur, azt híven, hogy testvére beteg.

— Oh, kedves bátyám! Bocsáss meg! bocsáss meg!

— Mit? Mi történt? Beszélj hát, ne rémitgess!

— Hát nem hallottad?

— De mit?

— A ropogást . . .!

— Hallottam . . . de hát mi baj történt?

— A szemüved . . . a szemüved . . .! nem vettem észre, hogy földre esuszott . . . összetapostam . . . ezer darabra tört!

— A szemüvegem! . . . Oh jaj!

A tisztelendő ur nem szölt többet, nem dorgálta Borbálát, — de abból a rövid fölkiáltásból meg lehetett érteni, mily nagy szerencsétlenség a pápaszem elvesztése. A falu messze volt minden várostól, de különben is az öreg ur betegsége miatt nem mozdulhatott a szobából, nem mehetett új szemüveget vásárolni. A pápaszem nélkül pedig olyan volt, mint a vak. Nem tudott többé sem írni, sem olvasni, mozdulatlanul ült nagy karszékében s a hosszú téli esték, ép úgy mint az éjék, a napok, gyötrő unalomban teltek. Nem volt többé semmisen, amivel betegségében szórakozzék. És nemesak ez volt a baj, hanem fájlalta, hogy az ujfalusi lelkésznek adott ígétét be nem válthatja. Elolvasta már a nagy csomó irást és talált benne sokféle hibát; épen hozzá akart fogni, hogy szépen részletesen leírja, hol és miféle hibák vannak a munkában, hogy kell kiigazítani, — de ennek most már vége, nem tud írni egy betűt sem.

A szegény öreg tisztelendő ur nagyot sohajtott néha, de azért egyetlen szóval sem bántotta Borbálát, kinek vigyázatlanságából eredett e szomorú állapot. De nem is volt rá szükség, hogy pirongassa a derék öreg asszonyt. Szegény Borbála maga is egészen kétségbeesett, midőn látta, mily nagy bajt okozott; sokszor sirva végezte egész nap dolgait s még a cselédség is őszintén sajnálta a jó tisztelendő ur balsorsát.

Egyelőre azonban nem lehetett a bajon segíteni s az öreg ur szelid megadással még maga vigasztalta testvérét.

— Ne sirj, édes Borbálám. Isten így akarta, legyen szent az ő akarata.

Igy mult néhány szomorú nap. Egy délután valaki kopogott az ajtón. Borbála kiment s csakhamar visszatérvén, mondá:

— Az a csavargó Jóska van itt, azt mondja hogy beszélni akar veled. Ugy-e, ne bocsásam be? Mit bajlódnál még vele is? Hiszen úgy sem taníthatod most... mikor nincs pápaszemed...

— Azért csak bocsásd be, ki tudja, mit akar. Jöjjön be.

Jóska belépett. Szegényesen öltözött, de szelid, jó képű fiú volt, mintegy tizenkét éves. Zavartan állt meg az ajtó mellett és sipkáját kezében forgatva, szólni szeretett volna, de látszott, hogy nem mer belefogni.

— No's, fiam, mit kívánsz, szól a tisztelendő ur nyájasan. Talán szeretnél még tanulni, ráérsz most télen, mikor nem lehet nyájat őrizni a mezőkön? Ah! nem taníthatlak többé... nem látok... oda van a szemüvegem... mintha vak volnék!

Jóska egy-két lépést tett előre s akadozva végre megszólalt:

— Nem azért... nem azért jöttem... tisztelendő ur... azt akartam... azt hallottam... igen... de nem is merem mondani...

— Csak mondd bátran, fiam; mit akartál?

— Hát... hát azt hallottam, hogy tisztelendő urnak igen nehezen telik az ideje, mivel nem tud olvasni... én hát azt gondoltam... hogy mivel most úgy is ráérek... hát ha tisztelendő ur megengedné... én olvasnék fenhangon...

Az öreg ur elbámult, de talán mégsem annyira, mint Borbála néni. Hogyan? ez a szegény fiú följáulja magát, olvasni akar a tisztelendő urnak, csak hogy ez könnyebben viselje betegségét! Az öreg ur magához vont a szégyenkező szegény fiút s könnyes szemekkel megcsókolta, aztán pedig szólt:

— Igen, fiam, téged isten küld az vigasztalásomra! Te léssz az én szemem s véget ér szenvedésem. Mindjárt meg is kezdjük. Fogd azt a nagy könyvet, ott az íróasztalomon... a mely helyen meg van jegyezve, addig olvastam... olvassuk tovább.

Jóska elővette a könyvet s a megjegyzett helynél kezdte szép csengő hangon olvasni; egészen folyékonyan, értelmesen olvasott s az öreg ur gyönyörködve hallgatta. Egészen fölvidult, elfelejté fájdalmait s mire beesteledett és Jóska félretette a könyvet, a tisztelendő ur oly jókedvű lett, mintha semmi baj sem érte volna.

E naptól fogva Jóska mindennap híven eljárt a tisztelendő urhoz és nem fáradt bele, akármit és akármeddig kellett fölolvasnia. Néha egész napra is ott tartották s Jóska ezt még szerette, mert hiszen a faluban egy rokonánál csak kegyelemből tartották s megköszönte, ha egy darabka száraz kenyeret kapott.

Egy napon a tisztelendő ur így szólt Jóskához:

— Mily kár, hogy nem taníthatlak tovább és jobban, hogy írni is oly jól tudnál, mint olvasni. Elvégezhetnők a nagy munkát, melyre vállalkoztam s melyet most nagy szomorúságomra nem tudok

megírni! Pedig megígértem a derék újfalusi tisztelendő urnak!

A jó öreg nagyott sohajtott, Jóska pedig néhány percig habozva állt, aztán megszólalt:

— Tisztelendő ur... talán mégis meg lehetne kíséreni... mióta nem járok a mezőre a nyájjal, mindig azal töltöttem időmet, hogy az írásban gyakoroltam magamat. Tudom, hogy nem épen szép az írásom... de valahogy mégis leirom, amit a tisztelendő ur diktálni fog.

— Hogyan? Tudnál írni?

Hiszen így semmi baj! kiáltott föl az öreg ur s arca szinte ragyogott az örömtől.

Mindjárt meg is kezdték a munkát. Az öreg tisztelendő urnak már régen meg volt

a fejében mindaz, amit le akart írni. Most tehát szépen lassan tollba mondta, Jóska pedig tőle telhetőleg esinosan leírta. Az igaz, hogy nem épen valami gyönyörű

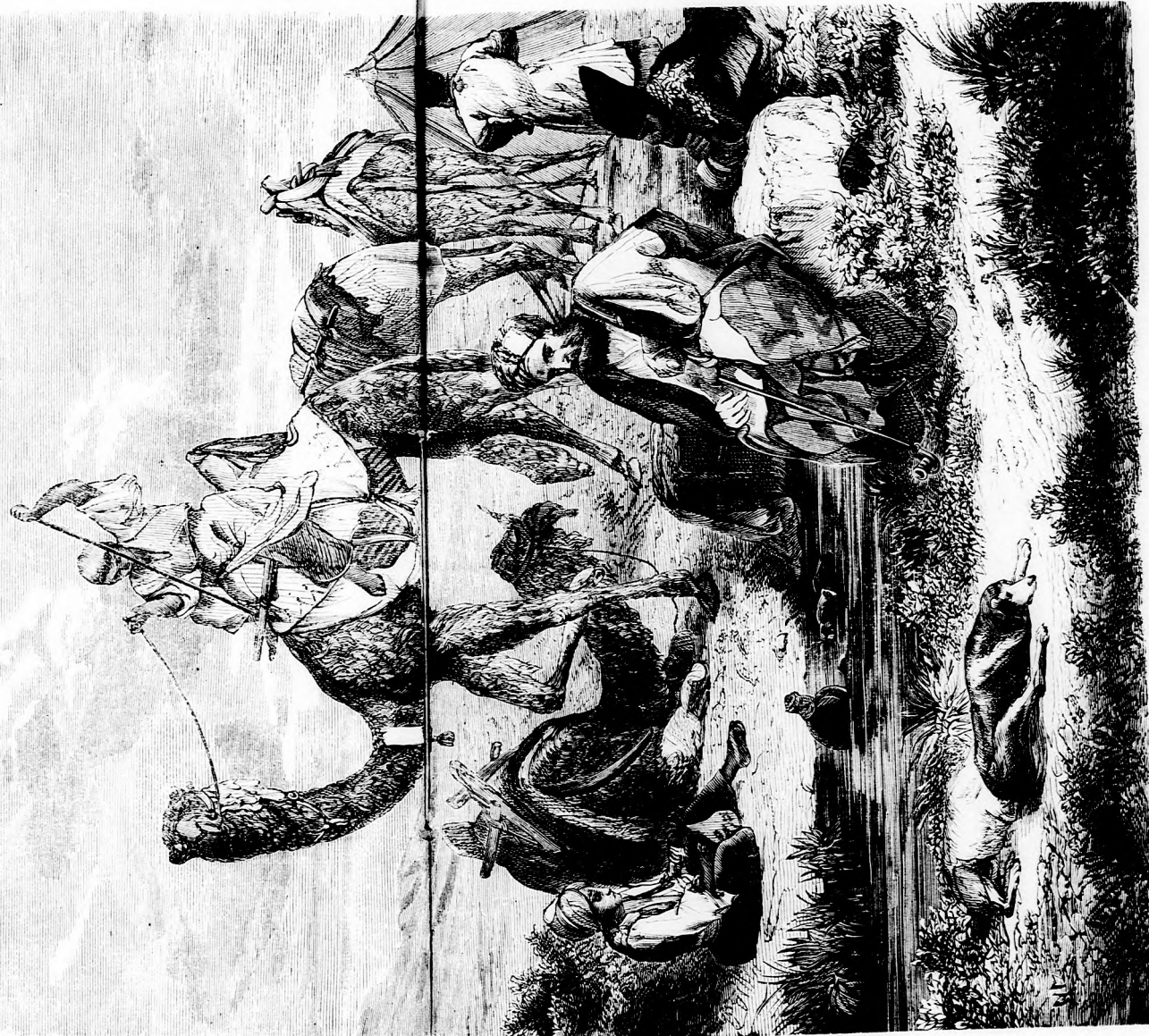
írás volt, a betűk nagyok voltak, de épen ezért aztán igen olvasható is volt.

Mikor első nap elvégezték a munka egy részét és Jóska távozott, a tiszte-

lendő ur öszekulesolt kezekkel így imádkozék:

— Mindenható Isten, mily jó és irgalmas vagy, mily gazdagon megfizeted, ha az ember bár mily csekély jöttet visz végbe! Ime én e szegény fiut szájalomból megtanítottam írni-olvasni és most ő vigasztal betegségemben, szórakoztat és lehetővé teszi, hogy dolgozzam s beváltsam ígéreteimet!

E naptól fogva a tisztelendő urnak teljesen visszatért régi jó kedvé; kedélyesen tréfált, nevetgált, ha munkáját Jóskaival elvégezte, sőt betegsége is mintha nem kínoztavolna oly nagyon. Borbála néni mindezt jól látta és lelkéből örvendett a válto-

PIHENŐ KARAVÁN. (Lásd a 293. lapon.)

zásnak; de mégis valami titkos zavart érzett, melyet eleinte maga sem tudott magának megmagyarázni.

Két hét alatt a munka készen volt, Jóska példás türelemmel irt s mindinkább bele gyakorolta magát, úgy, hogy végül már igazán szép írása volt. A jó öreg ur, ha lábfájása nem gátolja, szeretett volna ugrálni örömeiben, oly jó kedve volt s Borbála néni, ki épen ekkor a szobában volt, maga is örvendett, hogy bátyját ily elégedettnek látja. Egyszerre megszólalt az öreg ur:

— Édes Borbálám, hát aztán gondolkodtál-e már azon, kinek és minnek köszönhetjük, hogy ily boldogok és elégedettek vagyunk, hogy a halálos unalom nem öl meg engemet, sőt még dolgozhatom is? Emlékszel-e, mint dorgáltál, mikor eljártam az erdőbe, hogy a szegény

árva fiut tanítsam; azt mondtad, sohasem fogok érte hálát tapasztalni.

— Igazad van, igazad van! szólt a jó Borbála könyezve. Isten nem hagyja a jótettet jutalmazatlanul, bár mily esélyiséget tegyünk is. Szegény Jóska iránt igazságtalan voltam, és ez már néhány hét óta nyomta is szívemet; de máttól fogva szeretni fogom, fiammá fogadom és neveltetni fogom, hogy ember váljék belőle.

A jószívü Borbála néni megölelte a szegény fiut, ki e naptól fogva ott maradt a két öreg testvér mellett. Gondoskodtak neveléséről s Jóska háládatos fiu maradt. Szorgalmasan tanult s jól viselte magát, derék ember vált belőle és sok örömet okozott jöltevőinek. Az öreg tisztelendő ur pedig, ki tavaszkor fölgyógyult és új pápaszemet vett, a jó Borbála nénivel együtt még sokáig emlegette az eltört pápaszem történetét.

PATAK FÖLÖTT.

(Képpel a 304. l.)

FENN voltak a hegyek között,
Aranykalászt szedtek;
Vigan folyt a munka, egyre
Daloltak csevegtek.
S hogy végeztek, szólt az anya:
»Térjünk haza, lányom!«
S szólt a kis lány: »Édes anyám,
Biz' magam se' bánom!«
Vállára vette a kévét
Anyja s megindultak,
S ime egy patakhoz értek
Közepén az utnak.
Sehol egy hid! Sehol egy hid!
Ugyan száraz lábbal
Hogy mennek majd a szegények
A patakon által? — —

— Egész sereg szikla fekszik
A patak medrében
Egy szikláról a másikra
Lépdelnek hát szépen.
Hanem azért a kis lánynak
Szorul a kapezaja:
Ha elveszti az egyensúlyt!
Ha megbotlik lába!
Kiterjeszti karját, remeg
Mindegyik lépésre
S nehéz szívvel így sohajt a
Tulsó partra érve:
»A jó isten, ha már egyszer
Patakot teremtett,
Hidat építeni föléje
Ugyan mért felejtett?«

ZRINYI MIKLÓS, A SZIGETVÁRI HŐS.

(Képekkel a 300. 301. lapokon.)

Néhányszor volt már alkalmam, hogy hazánk történelméből elbeszéljek nektek, kis olvasóim, érdekes eseményeket, nagy hősről, bölcs királyokról és azt hiszem, hogy ezt ép oly örömmel olvassátok, mint a vig meséket és költeményeket. Minden igaz magyar fiúnak és leánykának ismerni kell azokat a nagy embereket, kik a rég mult időben éltek és jeles dolgokat vittek végbe. Egy ilyen jeles férfiúról és hősi vitézségéről fogok most beszélni.

Épen háromszáz esztendővel ezelőtt Magyarország igen szomorú állapotban volt. A hatalmas török szomszéd minduntalan beberontott az országba s egy részét el is foglalta, a lakosokat lánczra füzve elhurcolta rabszolgaságba, a városokat, fal-

vakat pedig porrá égette. És a magyar főurak és hatalmas emberek, a helyett, hogy egyesülve mentek volna az ellenség ellen, egymás közt veszekedtek és nem ritkán fegyveresen törtek egymásra.

De voltak derék férfiak is, kik nem

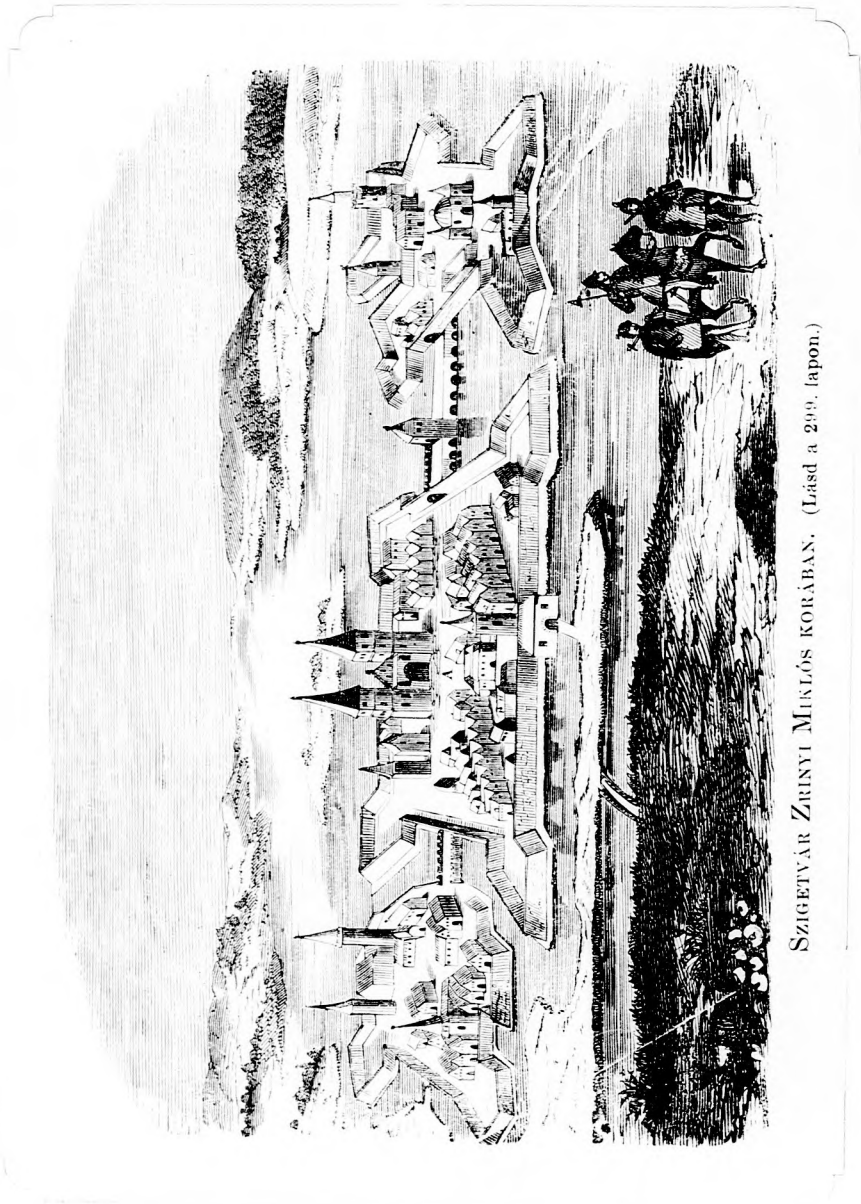
avatkoztak a veszekedésbe, hanem mindig csak arra gondoltak, hogy az ellenségtől megmentsek az országot. E derék férfiak közt első volt Zrinyi Miklós, Szigetvár parancsnoka.

Szigetvár, nem messze a török határtól, akkorában elég erős vár volt; nem hegyen feküdt, hanem lapályon, de nehezen lehetett hozzáférni, mert az Almás patak itt széles mocsárrá ter-

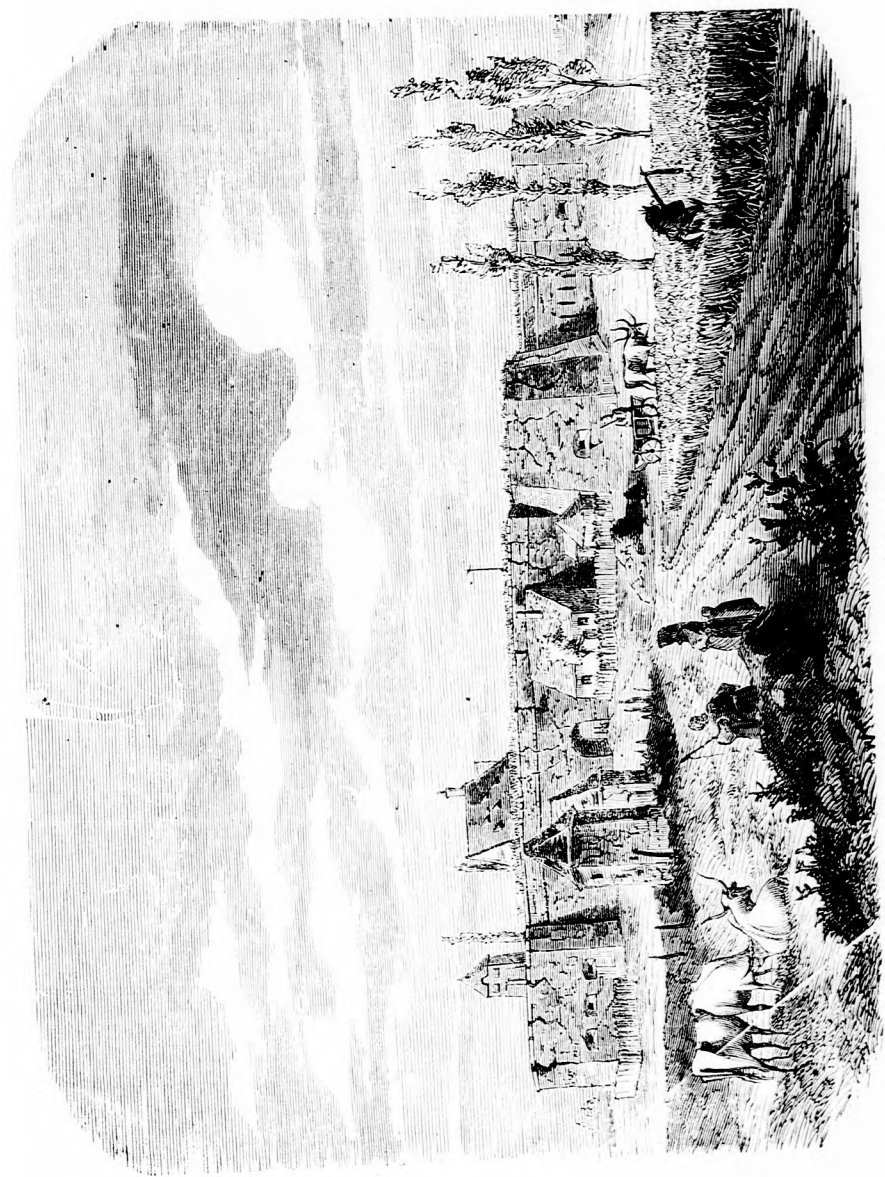
jedt szét és biztosította a vár falait. Ez a vár Zrinyi Miklóstra volt bizva, hogy innen a határvidéket őrizze a törökök ellen. Zrinyi emberül meg is felelt földadatának, alig néhány száz katonája volt, de ezekkel bátran rárohant tiszszerte nagyobb

ZRINYI MIKLÓS, A SZIGETVÁRI HŐS.

SZIGETVÁR ZRINYI MIKLÓS KORÁBAN. (Lásd a 299. lapon.)

SZIGETVÁR MOST. (Lásd a 299. lapon.)

török hadakra s szétverte ezeket, úgy hogy az ellenség már reszketett, ha csak nevét is hallotta Zrínyi Miklósnak.

Szörnyen boszantotta ez a dolog Szolimánt, a hatalmas török szultánt, kitől akkor császárok és királyok rettegtek s ki most azt tapasztalta, hogy egy kicsinyke vár parancsnoka nem fél tőle. 1566-ban tehát a szultán roppant hadsereggel indult ismét Magyarország ellen s elhatározta, hogy legelőször is Zrínyi Miklóst bünteti meg, rátámad egész seregével és összetiporja, mint az óriás elefánt a legyet. Azonban Zrínyi Miklós híret vette a török szultán készülődésének s maga is készült, hogy szembeszálljon az ellenség roppant seregével. A várat kijavíttatta, megerősítette, ágyukat, golyókat, löport szerzett, aztán bezárta a kapukat és várta az ostromlókat.

Szolimán szultán, mikor a kis Szigetvárt megpillantá, hahotára fakadt s azt gúnyosan patkányfészeknek nevezvén, azt hitte, hogy egy-két nap alatt könnyű szerrel beveszi s aztán tovább megy seregével és elfoglalja Magyarországot. De a hatalmas szultán rosszul számított ám; Zrínyi Miklós jól tudta, hogy ha a törökök beveszik Szigetvárt és mindjárt tovább mehetnek, akkor nagy baj éri az országot, mert nincs magyar sereg, mely a törökkel szembeszálljon; mindenképen föl kell tehát tartoztatni a törököt, hogy tovább ne mehessen. Ezért Zrínyi összehívatta katonáit s a vár piacznán meg esküdött velök, hogy mindnyájan harcolni fognak halálig s inkább elvesznek, hogy sem a töröknek meghódoljanak. Segítséget nem remélhettek sehonnán és így bizonyosan tudták, hogy ha föl tartják is egy ideig a török sereget, végre mégsem fognak birni a törökök roppant hadával; mert a török sereg százezer emberből állott, Zrínyinek pedig alig volt néhány száz embere.

A törökök körülfojták a várat és óriási nagyságu ágyukból rettenetesen lödözték éjjel nappal a falakat, majd tüzes

golyókat lőttek be, úgy hogy a várban levő épületek meggyultak és leégtek. De Zrínyit ez nem ijeszté meg; ő is keményen ágyuzott a törökökre, közben pedig egy-egy kis csapatral kirohant a várból, lekasabolt sok száz törököt és ismét visszatért. Egyik nap mult a másik után, már hetek is elteltek s a törökök mégsem tudtak boldogulni. Szoliman szultán majd megpukkadt mérgében, hogy roppant seregével nem bírja bevenni azt a kis várat, melyet eleinte patkányfészeknek csufolt. Több ízben rohamra parancsolta az egész sereget s a törökök mint egy óriási hangyaboly, kapaszkodtak föl a vár falaira szörnyü harci zaj és kiabálás között, mi alatt a szultán maga hátul lóháton ült és korbáccsal kergette katonáit, ha már nem akartak menni. De mind hiába volt. Fönt a várban a kis magyar sereg nem ijedt meg attól, hogy a törökök százszoronta többen vannak; Zrínyi Miklós folyton biztatta, bátorította vitézeit s a hol legnagyobb volt a veszedelem, ott mindig maga harcolt legelől. Ekként minden rohamnak az lett a vége, hogy a törökök közül néhány ezer ember elesett, a többi pedig csufosan visszafutott.

A szultán toporzékoltt dühében s beteg lett a boszuságtól, vezérei pedig már alig tudták, mihez fogjanak. Nem maradt más hátra, mihez megint csak ágyukkal rombolni a várat, hogy a falak ledőljenek, a házak össze égjenek s Zrínyi ne maradhasson többé odabent. Rettenetes ágyuzást kezdtek tehát és a külső falakat csakugyan végre le is rombolták. De ez sem ijeszté meg Zrínyit, mert ekkor kicsiny seregével visszavonult a belső várba.

Szolimán szultán ekkor már ágyban fekvő beteg lett s minden este mérgesen rákiáltott vezéreire:

— Még sem hánytátok szét azt a vakondok-turást?

A basák már alig mertek a dühös szultán előtt megjelenni. Szolimán szul-

ogy a várban
s leégtek. De
ő is keményen
en pedig egy-
várból, leka-
ismét vissza-
sik után, már
mégsem tud-
szultán majd
y roppant se-
t a kis várat,
knek csufolt,
solta az egész
y óriási han-
a vár falaira
s között, mi-
hátan ült és
t, ha már nem
ba volt. Főnt
g nem ijedt
k százsorta
klós folyton
s a hol leg-
ott mindig
t minden ro-
gy a törökök
esett, a többi

dühében s
ezérei pedig
janak. Nem
megint csak
hogy a falak
enek s Zri-
labent. Ret-
át és a külső
rombolták.
t, mert ek-
onult a belső

már ágyban
te mérgeesen
k szét azt a
ek a dühös
olimán szul-

tán pedig, mikor látta, hogy már hetek
multak s mégsem bírja Szigetvárt meg-
hódítani, alkudozni kezdett Zrinyivel
Követett küldött a várba és gazdag ju-
talmat, fényes állást ígért Zrinyinek, ha
a várat föladja. De a hőselkü Zrinyi az-
zal felelt, hogy a szultán levelét a török
követ szeméi előtt elégette s visszaüzente,
hogy ha Szolimán szultánnak kedve van
a várra, hát vegye be.

Erre a törökök még erősebben kezd-
ték lődözni a várat s néhány nap mulva
már a vár belső része is romba dőlt és a
lőportorony is meggyuladt. Zrinyi látta,
hogy már nem védheti sokáig a várat,
mely most inkább hasonlított egy nagy
kőomladékhoz, mint erősséghez. Az ele-
ség, a lőpor is elfogyott s egy napon reg-
gel, midőn a törökök ismét roppant soka-
sággal rohantak a vár falaira, végre
összehívta Zrinyi az ő vitéz kis hadát és
tudtokra adta, hogy elérkezett az utolsó
nap, a várat többé védeni nem lehet. De
azért nem adják meg magukat a török-
nek, hanem harcolnak fognak, mint meg-
esküdtek, halálig; vegye elő tehát min-
den ember legjobb fegyverét, aztán együtt
kirohannak mindnyájan az ostromló tör-
ök seregére s ott harcolnak, míg elesnek.

Ezután Zrinyi bement szobájába s
magára ölté legfényesebb diszruháját, fel-
kötötte drágakövekkel kirakott kardját s
száz aranyat tett zsebébe, mondván :

— Ha elesem, ne mondhassa a po-
gány török, ki megtalálja holttestemet,
hogy semmit sem talált rajtam.

Ezzel lóra ült s még életben maradt
néhány száz katonája élén a vár kapuján
kirohant. Előbb azonban egy ágyuból
roppant golyózáport lövetett a törökökre
s a lövés füstjétől eltakarva, Zrinyi és
hős kis csapata egy pillanat alatt ott ter-
mettek a török sereg közepette s rettene-
tesen kaszabolták a pogányokat. De végre
a törökök nagy száma elnyomta a ki-
csinyke magyar csapatot; minden ma-
gyar vitézre száz török rohant s Zrinyi

Miklós és hős vitézei halva maradtak a
csatatéren.

Ekkor aztán a törökök bevonultak
a várba. — de Szolimán szultán már nem
érte meg ezt az örömet; előtte való éjjel
meghalt. A török sereg pedig az ostrom
alatt annyira megfogyott és kifáradt,
hogy nem mehetett tovább, hanem vissza-
fordult és hazatakarodott.

És így Zrinyi Miklós hős halála ál-
tal az országot megmentette a veszedelem-
től s emléke dicsőségesen él mai napig.

Szigetvár azután még sok harcznak
volt színhelye, míg végre a törökök ki-
űzettek az országból. A várnak most már
csak csekély romjai állanak, emlékeztetve
a véres harczokra, melyet itt őseink viv-
tak a régi századokban.

TALÁNY.

Közlő: **Biró Irénke.**

Elöl olvasva is
Csak az, a mi hátul;
Ha felöltözteted:
Maga elé bámul.
Magától nem mozdul,
Nem iszik, nem eszik;
Még se lesz soványabb,
De nem is öregszik.

MEGFEJTÉSEK S MEGFEJTŐK.

A »KIS LAP« IX. köt. 17. számában
közlött *betűtalányok megfejtése* :

Fegyver. — Történelem.

Megfejtették: May Berta és Ilka, Horváth
László, Majláth Gusztáv, Hegedüs Vilma, Toldy
Viktorka, Marinkoric Sándor, Wollák Izabella,
Janka és Adél, Gr. Zay László, Kóczán Gábor,
Markgraf Erzsike, Darabanth Olga, Trattner
Lipót, Tóth János, Révy Károly, Juhász Erzsike,
Jakubovics Viktor, Koller Kálmán, Zlinszky
Aladár és Ida, Moravec Margit, Kálmán és Jo-
lán, Szmrecsányi Antal, Antalffy Iván és Hon,
Szalay Gyula, Veszely Margit és Henrik.

*

A »KIS LAP« IX. köt. 16-ik számában meg-
jelent talány megfejtését utólag még beküldték.
Szmrecsányi Antal, Tripolszky Erzsike, Pollák
Klári, Juhász Erzsike, Veszely Margit, Dara-
banth Olga, Markgraf Erzsike.

PATNAK FÉLŐFT. (Ásád a 298. Japón.)

Felelős szerkesztő: *Forgó bácsi*. Kiadó-hivatal: Budapest barátok tere, Athenaeum-épület.
Kiadja és nyomtatja az Athenaeum irodalmi és nyomdai részv. társulat.
Megjelen hetenként egyszer, 16 oldalon.